

Begroting 2019 – Ruimte voor ruimte

Voorzitter,

Ruimte voor ruimte. Dat is de titel voor de begroting voor de periode 2019 – 2022. Vorige maand hebben we een ambitieuze toekomstvisie vastgesteld, er ligt een bestuursakkoord en dan nu een begroting die eigenlijk geen ruimte laat voor de ambities. Dat kan en moet anders. Want willen we de ambities waar maken dan moeten keuzes gemaakt worden. Ruimte voor ruimte is wat de VVD betreft dan ook de juiste aanpak!

We hebben dit jaar een keer een andere bijdrage vanuit een ander perspectief. Want willen we de problemen oplossen, ruimte zien en keuzes maken, dan is het goed om breder te kijken. We hebben de afgelopen jaren gevaren in de mist, met een kompas koers bepaald en kiezen dit jaar voor de lucht. Niet dat de VVD in de wolken is, nee voorzitter, we blijven dicht op aarde. Dat past ons liberalen beter. Nee, we vliegen symbolisch met een drone over Oosterhout. Wat zijn de thema's waar we een antwoord op moeten vinden en hoe koppelen we zaken aan elkaar. Dit zodat we ruimte maken voor de toekomst, voor 2030. Dat is geen keuze, maar bittere noodzaak!

Opstijgen vanaf het Slotjesveld

We stijgen op vanaf het Slotjesveld.

Vanuit de lucht zie je eigenlijk pas hoe groen Oosterhout is. De parken, de Slotjes met in de verte de binnenstad. Er gebeurt een hoop rondom de binnenstad. De rode loper vanaf het parkeerterrein naar de binnenstad is inmiddels aangelegd, er wordt gewerkt aan de transformatie van leegkomende winkels en de eerste schetsen voor de Heuvel zijn gemaakt.

De VVD wil in 2019 doorgaan met de aanpak van de binnenstad. We vragen het college binnen de budgetten prioriteiten te stellen voor de binnenstad. Andere projecten kunnen best nog wel een paar jaar wachten. De binnenstad niet. Bij de perspectiefnota zien we graag binnen de budgetten die we nu traditioneel onderverdelen tussen hoofdwegen en woonbuurten een duidelijk budget voor de binnenstad. En dat we daadwerkelijk aan de slag gaan met de Heuvel. We horen graag van het college wanneer we hier als raad voorstellen over kunnen verwachten.

Als we het toch over de binnenstad hebben, dan is er nog werk aan de winkel voor de citymarketing. Hoe zetten we Oosterhout op de kaart voor toeristen? De VVD vindt dat in 2019 het toeristisch fonds tegen het licht gehouden moet worden. Hoe werkt dit nu? Kunnen we stappen zetten om met projecten de binnenstad en Oosterhout breder te versterken. Oosterhout heeft veel te bieden en daar mag een toerist best aan mee betalen.

Doorvliegen naar de Contreie

Vanuit de binnenstad sturen we aan op de Contreie. 2019 is ook het jaar waarin de eerste woningen in de Zwaikom gebouwd kunnen worden en de eerste boten hopelijk bij de nieuwe steiger kunnen aanmeren. Een uniek stukje Oosterhout.

We vliegen nog even verder en komen aan in de Contreie. Deze wijk is volop in ontwikkeling. De afronding ervan komt in zicht. Maar voor winkelvoorzieningen moet je wel de wijk uit. We hebben begrepen dat de kavels voor woon-werk uitgegeven worden en er dus daar ook geen ruimte is voor kleinschalige winkelfuncties. Voor het appartementencomplex op het Vrachelsplein is een intentieovereenkomst gesloten. De VVD ziet graag hier kleinschalige winkelfuncties verschijnen. We vragen het college via motie om hier met de ontwikkelaar nieuwe afspraken over te maken.

Door naar Weststad

Als we verder vliegen zien we in het westen Den Hout liggen. We gaan er vanuit dat in 2019 het besluit genomen wordt over de toekomstige accommodatie van Irene. Dit zodat er voor jongeren gebouwd kan worden in Den Hout. We vliegen verder en zien in de verte de Bromtol liggen. In 2019 moet hier de schop de grond in zodat Oosterhout en het bedrijventerrein bereikbaar blijft. Achter de Bromtol zien we de snelweg lopen. Gelukkig wordt knooppunt Hooipolder 3 jaar eerder aangepakt, maar daarmee zijn we er nog niet. Blijkbaar ligt er bij het Rijk nog 2 miljard op de plank voor projecten. We vragen het college de lobby maximaal in te zetten om toch wat van dit geld in te kunnen zetten voor een stoplichtvrij Hooipolder. Belangrijk voor het vestigingsklimaat van Oosterhout.

Als je vanuit de lucht naar Weststad kijkt, dan zie je hoe veel bedrijven er gevestigd zijn. Bedrijven die willen investeren en schreeuwen om personeel. De VVD ziet graag dat er in het sociaal domein ruim aandacht geschonken wordt om actief langdurig werkloze mensen aan het werk te helpen. Ontwikkel programma's in nauwe samenwerking met onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Wees creatief met budgetten want met deze investering kunnen we er juist voor zorgen dat mensen kunnen participeren en we gaan besparen. De tijd is er ook helemaal rijp voor nu bedrijven zitten te springen om arbeidskrachten en bereid zijn om daar zelf ook veel energie in te steken. Een pro actief beleid, de regisseursrol vanuit de gemeente, is hiervoor vereist. Heel veel bedrijven zijn onvoldoende op de hoogte van de mogelijkheden. En werk goed samen met het UWV zodat mensen voordat ze aanspraak maken op de bijstand al in scholingsprogramma's kunnen worden meegenomen.

Terug naar het Slotjesveld

Nu we een paar ontwikkelingen vanuit de lucht hebben gezien, keren we terug naar het Slotjesveld. Weer met beide voeten op de vloer!

Want hier zullen we keuzes moeten gaan maken. Willen we uiteindelijk hetgeen ik hiervoor heb aangegeven waar willen kunnen maken, dan zullen de komende jaren onze inspanningen moeten liggen in besparingen in het sociaal domein. Anders verwordt ons sociaal domein – zoals al eerder aangegeven - in een sociaal moeras.

De reserve sociaal domein moet voor het eerst aangewend worden om de begroting sluitend te krijgen. Het in het verleden genomen besluit om een reserve op te bouwen, is een verstandig besluit gebleken. Het geeft blijk van het besef dat transformatie van een complex domein, zoals het sociale, er één is van een lange adem waarbij ruimte voor investering in mensen en middelen essentieel is. Een investering in kwaliteit én kwantiteit, een investering in het zoeken naar balans tussen rechtmatigheid én doelmatigheid, een investering in het zoeken naar balans tussen eigen (burger)kracht én overheidsverantwoordelijkheid. Daarbij willen we het college nog één advies meegeven. Zie toe op een vertaling van een integraal begrotingshoofdstuk sociaal domein naar een integrale afweging en aanpak op casusniveau in de praktijk. Alleen zo komen we tot een programma sociaal domein.

In het debat afgelopen mei over jeugdzorg, de brief van het college begin oktober over de taskforce en de vragenmarkt afgelopen week hebben een eerste beeld gegeven over de stand van zaken en het werk dat nog moet worden verzet. Alle inspanningen binnen het sociale domein, van de lobby naar het rijk voor een meer passend budget, via de verlaging administratieve lasten, via het steviger contractbeheer tot aan het kostenbewustzijn van het sociale wijkteam en alles daartussen moeten komende jaren leiden naar een situatie waarin de baten en lasten binnen het sociale domein in evenwicht zijn.

Het zijn duidelijke doelen die echt in resultaat omgezet moeten worden. De diverse werkgroepen en taskforce moeten de komende periode hard aan de slag. We vragen het college om ons nauw te betrekken bij dit project. Het is een complexe opgave die regelmatige terugkoppeling vraagt over de zorginhoudelijke én financiële effecten van de gekozen inzet. We moeten het echt onder controle krijgen. Niet in jaren maar binnen afzienbare tijd. Tijdens de vragenmarkt is gemeld dat de ombuiging in de WMO in fase 1 haalbaar is, maar dat er zorgen zijn over fase 2. Dat mag geen optie zijn. Zeker met de tekorten in WMO en Jeugd gaan we het anders niet redden. Dat is geen optie. Die bezuinigingstaakstelling moet niet “de ambitie zijn” zoals in de begroting staat, maar de dwingende opgave! Snelheid en doortastendheid zijn in deze cruciaal. Fase 1 en 2: ga hier mee aan de slag en niet pas als fase 1 is afgerond.

Als we in het sociaal domein geen meters maken en de doelstelling halen staan andere opgaven op de tocht of kunnen we afschrijven. Denk aan de opgave(n) in het kader van duurzaamheid, de integrale veiligheid, woningbouw en de binnenstad. Voor de VVD is dat onbespreekbaar!

Vooruitblik naar 2020

Voorzitter, het moge duidelijk zijn. Er is een flinke slag te maken in het sociaal domein. Maar daarmee zijn we er niet. Bij de perspectiefnota wil het college met voorstellen komen om de opgaven uit de Toekomstvisie en Bestuursakkoord verder in te vullen. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden om dingen niet meer, of anders te doen. Daarbij kiest de VVD niet voor de makkelijkste oplossing: de lasten voor de burger van Oosterhout rücksichtslos verhogen. Nee, we moeten het anders doen en ruimte maken voor nieuw beleid. De VVD onderschrijft dat uitgangspunt van harte!

Veel in de begroting is going concern. Het ontnemt het zicht op zaken waarop we ons moeten focussen. Dat zijn er intussen heel veel. We moeten af van het idee dat de gemeente altijd verantwoordelijk moet zijn of moet handelen als iets belangrijk lijkt. De gemeente is hard op weg weer een duizendingendoekje te worden. Intussen prediken we de leer van de participatiesamenleving. Als de gemeente iets niet doet, betekent het niet dat er onmiddellijk iets misgaat. Of omgekeerd dat alles wat wij doen de zaken beter maakt. Neem de strijd tegen obesitas, roken, alcohol etc. De GGD mag zich meer focussen op haar kerntaak.

Wat dan opvalt in de begroting is de keuze om extra personeel aan te nemen. Dat legt een aardige claim op de toekomstige ruimte. In het traject van de organisatieontwikkeling zou het college stil moeten staan bij de opbouw van de ambtelijke organisatie, kansen voor vernieuwing, ombuigingen op dienstverlening vanwege digitalisering en het lange termijn perspectief van Equalit. Het is belangrijk om aan de slag te gaan met de organisatie van de toekomst. Zeker met de keuzes voor het vernieuwde stadhuis. Om actief aan de slag te gaan met de opgaven uit het Bestuursakkoord en de Toekomstvisie is een uitbreiding te begrijpen. Maar de VVD vindt het te gemakkelijk om het budget te verhogen. Bij de perspectiefnota willen we dat binnen het bestaande personeelsbudget keuzes gemaakt worden, taken geschrapt worden of anders georganiseerd. Dus nu wel geldt om aan de slag te gaan met de opgaven, maar tegelijkertijd een opdracht om bij de perspectiefnota terug te komen met een ombuiging op het reguliere personeelsbudget van tenminste € 400.000. De VVD kiest voor een kleine, slagvaardige overheid. Hiertoe dient de VVD een motie in.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. De ambities en opgaven vanuit het Bestuursakkoord en de Toekomstvisie liegen er niet om. Noodzakelijke voorwaarde om die te realiseren vragen om een uitvoering van taken in het sociaal domein binnen realistische budgetten. Die ambities vragen ook om een Masterplanning van projecten en opgaves. De VVD ziet deze graag uiterlijk januari tegemoet en vragen hier een toezegging van het college. We zullen keuzes moeten maken wat en wanneer we gaan doen. Wat de VVD betreft hoeven we hiermee niet te wachten op de Perspectiefnota 2020. Dat kan én moet vooral al veel eerder. Stilzitten is geen optie. Neem de raad tijdig mee zodat we op de juiste momenten keuzes kunnen maken voor het Oosterhout van 2030. Dit zodat als we in 2030 de drone laten opstijgen vanaf het vernieuwde stadhuis op het Slotjesveld een ander, duurzamer, economisch sterker en groter Oosterhout zien.